

Pædagogisk læreplan for

Børneinstitution Korup-Næsby

Odense Kommune 2020

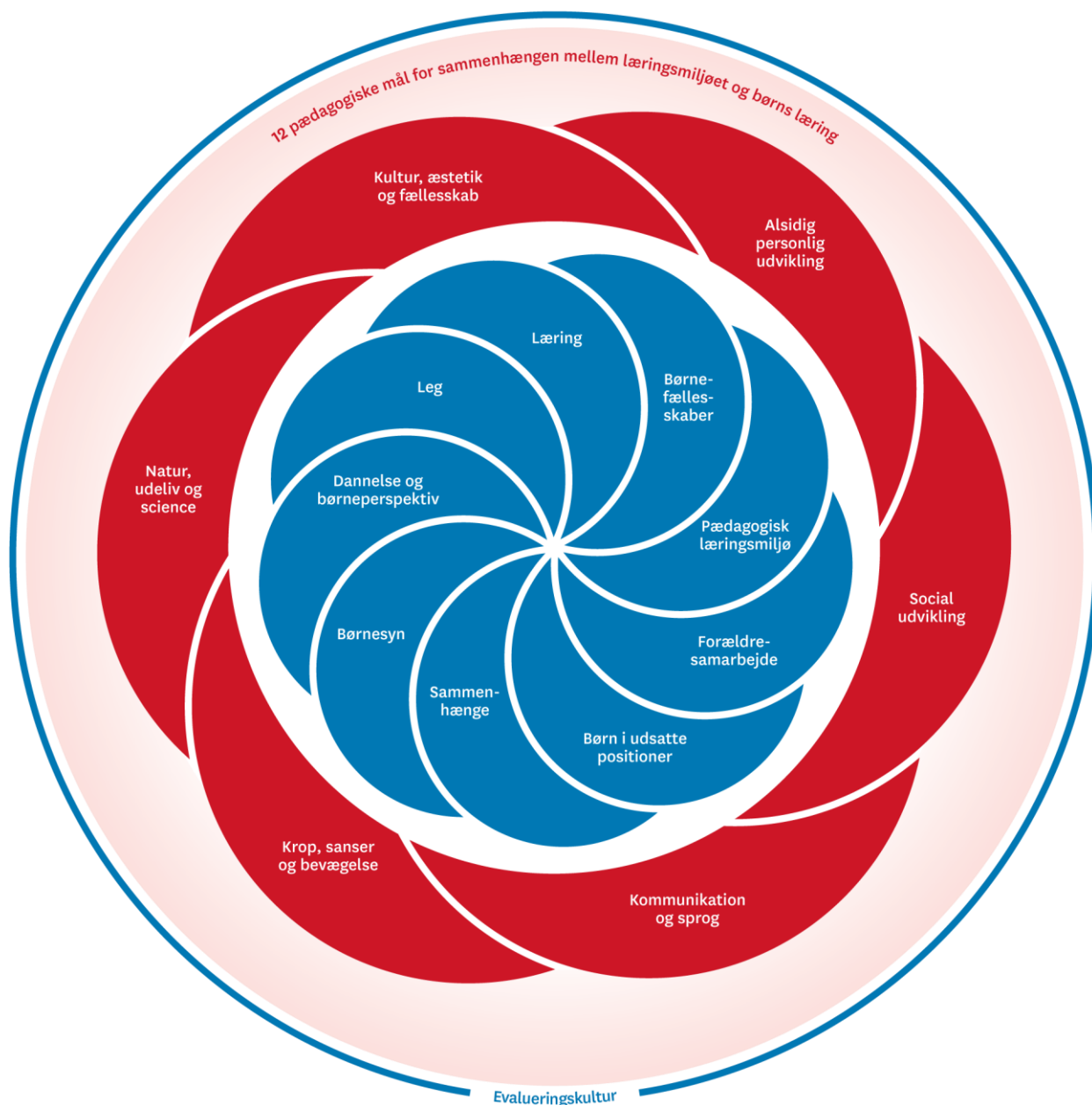
BØRNEINSTITUTION
KORUP-NÆSBY

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indhold

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	3
Hvem er vi?	4
Pædagogisk grundlag	7
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	8
Pædagogisk læringsmiljø	10
Samarbejde med forældre om børns læring	11
Børn i udsatte positioner	12
Sammenhæng til børnehaveklassen	14
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	16
Inddragelse af lokalsamfundet	16
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	16
De seks læreplanstemaer	18
Alsidig personlig udvikling	18
Social udvikling	19
Kommunikation og sprog	20
Krop, sanser og bevægelse	22
Natur, udeliv og science	23
Kultur, æstetik og fællesskab	24
Evalueringskultur	25

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Mission for dagtilbud i Odense Kommune

- At kunne tilbyde alle børn et dagtilbud
- At skabe høj kvalitetstilbud, som er udviklende for alle børn

Vision for dagtilbud i Odense Kommune

- Dagtilbuddene i Odense Kommune tilbyder inkluderende og legende udviklings- og læringsmiljøer, som alle børn profiterer af
 - Alle børn og forældre møder og er i dialog med medarbejdere og ledere, som er fagligt kompetente, reflekterende, anerkendende og innovative
-

Børneinstitution Korup-Næsby er 10 børnehuse der geografisk fordeler sig med seks børnehuse i Korup og fire børnehuse i Næsby og vi er otte kommunale børnehuse og to selvejende børnehuse.

Børnehusene Ejlstrup, Grævlingeløkken, Elsdylrløkken, Kronhjortløkken og Troldehaven i Korup, er for børn i alderen 2,10 – 6 år og Troldehavens vuggestue i Korup er for børn i alderen 0 – 2,10 år.

I Korup er der rullende skolestart, hvilket betyder at børnene starter i skolen det kvartal barnet fylder 6 år og børnehuse og områdets to skoler har et tæt samarbejde omkring sammenhæng i overgangen.

Børnehuse, Stærekassen, Spurvelund og Eventyrgården i Næsby er integrerede og er for børn i alderen 0 – 6 år, Børnehuset Ærtebjerggård i Næsby er for børn i alderen 2,10 – 6 år

I Næsby starter børnene i SFO/skole 1. marts det år barnet fylder 6 år og børnehuse og områdets tre skoler har et tæt samarbejde om sammenhæng i overgangen.

Vi har indrettet vores børnehuse såvel ude som inde med inspirerende læringsmiljøer, der tager afsæt i viden fra forskning og evidens, der beskriver hvordan dagtilbud bedst understøtter børns udvikling, trivsel, læring og dannelse og herunder at læringsmiljøerne indbyder til deltagelse i fællesskaber.

I såvel Korup som Næsby benytter vi os af, at vi har rig mulighed for at bevæge os uden for børnehusenes matrikler til at gå på opdagelse i nærmiljøet der byder på skov, mark og vand.

Vi vil kendes på:

- At vi tilrettelægger pædagogik og handler pædagogisk ud fra det vi ved og altid ud fra en velbegrunderet faglig bevidsthed om, hvor vi ved det fra.
- Vores faglighed gør den forskel, at vi ikke handler på baggrund af noget vi bare tror eller synes.
- Børnemiljøer hvor alle børn oplever sig som betydningsfulde deltagere i fællesskaber. Fordi det kun er i samspillet med andre, at børnene lærer om sig selv og verden og styrker udviklingen af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer. Børn skal opleve at høre til og gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed og derigennem også udvikle empati for andre og mestre at danne relationer.
- At vi tilbyder inspirerende lærings- og deltagelsesmiljøer. Fordi det er vigtigt at børnene hele tiden udfordres mod nærmeste udviklingszone – først øve og så mestre noget og så prøve kræfter med udvikling af nye kompetencer til de også mestres – Vi tager udgangspunkt i Vygotskys teori om nærmeste udviklings Zone "NUZO". Børn lærer gennem erfaringer og møder med nye ting. Og når vi skal understøtte børn i den proces betyder det, at vi løbende

skal være i stand til at justere i vores læringsmiljøer, med udgangspunkt i barnets og børnegruppens behov og have fokus på, at læringsmiljøerne byder på muligheder for at blive inspireret, motiveret og også at kunne agere selvstændigt i børnehøjde.

- Pædagogiske medarbejdere, der er tydelige i at tage ledelse af børnegrupper og læringsmiljøer.
Fordi det er de pædagogiske medarbejders ansvar at tage ledelse af børnegrupper og læringsmiljøer, og skabe gode betingelser for trivsel, udvikling, læring og dannelse. Børnene skal opleve omsorg og at de pædagogiske medarbejdere guider og støtter, hvis barnet eller børnegruppen kommer i vanskeligheder i fællesskabet. Børnene skal opleve at komme trygt og godt igennem nogle yderst vigtige år af deres liv og understøttes i at blive den bedste udgave af sig selv.
- Pædagogiske medarbejdere der altid er nysgerrige på at forstå børnenes intentioner.
Fordi der aldrig kun er én version af virkeligheden og vi har det udgangspunkt, at der altid er en god grund til at mennesker, store som små, reagerer som de gør. Derfor skal vi altid være nysgerrige på at forstå en situationen/sammenhæng ud fra flere perspektiver - barnets/børnenes perspektiv og ikke mindst er det vigtigt for os gennem observationer af praksis, at være undersøgende på læringsmiljøets betydning og herunder de pædagogiske medarbejders praksis for samspil med børnene.
- Medarbejdere med høj faglighed og motivation til faglig udvikling.
Fordi forskning dokumenterer at børn der går i højkvalitetsdagtilbud, der b.la. er kendetegnet ved fagligt veluddannede reflekterende pædagogiske medarbejdere og inspirerende læringsmiljøer - på den lange livsbane klarer sig bedre både relationelt og kognitivt.
Ligeledes peger forskning også på, at personaleressourcer og børnegruppetørrelser har en signifikant betydning.
- Et åbent, inddragende og anerkendende samarbejde med forældre.
Fordi vi vil støtte forældre i at være grundstenen i deres barns liv. Vi forventer, at alle forældre involverer sig aktivt i deres barns udvikling, og vi giver dem mulighed for at tage et afgørende medansvar. Forældre er de vigtigste personer i ethvert barns liv, og det er forældrene, der har det primære ansvar for deres barns opvækst.
- Et arbejdsmiljø, hvor fokus er på kerneopgaven og hvor medarbejdere og ledelse oplever sig som betydningsfulde professionelle deltagere, i et spændende arbejdsfællesskab
Fordi vi vil være professionelle, hvor det er løsningen af kerneopgaven i vores børnehuse der binder os sammen i et arbejdsfællesskab, hvor vi gennem samarbejde og faglige refleksioner over vores praksis understøtter hinanden i, at blive den bedste udgave af vores faglighed til gavn for børnene.

BØRNEINSTITUTION
KORUP - NÆSBY

Den skriftlige pædagogiske læreplan for Børneinstitutionen Korup-Næsby

I denne skriftlige pædagogiske læreplan, som er børneinstitutionens overordnede plan, beskriver vi og sætter vi rammer for hvordan vi i alle børnehuse arbejder med planen. Vi sætter pejlemærker og retning for hvordan arbejdet skal ske på baggrund af systematiske faglige overvejelser og refleksioner.

Pejlemærkerne og refleksionerne danner udgangspunktet for valg af metoder, tiltag og de handlinger vi gør os, for at nå målene med den pædagogiske læreplans temaer.

Vi udvælger hvilken dokumentation vi vil indsamle, data vi vil indsamle, med henblik på:

- At se efter tegn på børnenes trivsel, læring og dannelse
- Dokumentation, der kan bidrage til at vi kan vurdere på, om vores faglige indsats understøtter de faglige målsætninger og intentioner for de læringsmiljøer vi etablerer for børnene
- At få øje på hvad vi fagligt skal blive klogere på.
- At undersøge og dokumentere sammenhængen mellem børns læring og børnehusenes læringsmiljøer.

Vi har udformet vores læreplan således, at den samtidig er med til at styrke udviklingen af evalueringskulturen i vores institution. Arbejdet med den tager udgangspunkt i faglige refleksioner og indsamling af data som baggrund for, at vi flytter os fra noget vi tror og synes og til noget vi ved virker og vi ved hvor vi ved det fra.

Den pædagogiske praksis og handleplanerne for arbejdet med læreplanens temaer, udspiller sig i de enkelte børnehuse og er med udgangspunkt i de aktuelle børn og børnegrupper der er i børnehusene. Eksempler på hvordan praksis udfolder sig og kan se ud beskrives i de enkelte børnehuse – og er arbejdsdokumenter for de pædagogiske medarbejdere. Udvalgte dele formidles bl.a. på forældreintra til forældre eller formidles på anden vis i børnehuset, så forældre får mulighed for at få et indblik i hvordan hverdagens praksis udfolder sig.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaven.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.” Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

I Odense samarbejder vi om at ruste alle børn til at blive kompetente og aktive medborgere, uanset hvilke forudsætninger de hver især har.

Vi tager afsæt i et dansk barnesyn, hvor barndommen i sig selv er en betydningsfuld fase i livet. Og hvor leg, livsglæde og basal tryghed er vigtige kerneværdier. Alle børn skal opleve små og store sejre. Blandt andet ved at møde udfordringer af forskellig karakter, der fremmer børnenes kreative, musiske og skabende sider. Det er med til at give børnene en robusthed, så de bedre håndterer hverdagens konflikter og krav.

Gennem inspirerende læringsmiljøer og leg i fællesskaber motiverer vi børnene til at afsøge muligheder og grænser, som udvikler dem både mentalt, socialt og fysisk. Vi anerkender og respekterer børnenes spontane og selvorganiserede leg. Dermed får legen en betydelig plads i hverdagen, hvor vi er ansvarlige og opmærksomme på, hvordan legefællesskaberne blandt børnene udvikler sig.

Vi er ambitiøse i forhold til alle børns udvikling og læring, hvad enten de har særlige behov eller særlige talenter. Det betyder, at vi med afsæt i børns forskellige måder at lære på, arbejder med didaktiske metoder, som motiverer til læring.

Vi tilrettelægger inspirerende læringsmiljøer med høj faglig kvalitet, som understøtter og udfordrer alle børn optimalt i forhold til deres udviklingspotentialer og fremmer deres kreative og skabende virkelyst. Sammen skaber vi de bedst mulige organisatoriske rammer og læringsmiljøer, der gør at børnene oplever nærhed, trivsel, læring, udvikling og anerkendende relationer.

I Odense Kommune har vi udvalgt fire karaktertræk, der er særligt vigtige i børns dannelse: Vedholdenhed, nysgerrighed, mod og medmenneskelighed.

Ved at styrke de fire karaktertræk ved børnene, ruster vi dem til at stå på egne ben, udholde og mestre udfordringer, selv opdage og udforske nye løsninger, deltage aktivt i fællesskaber, etablere holdbare relationer og forholde sig kritisk og reflektivt til situationer.

Alle børn har styrker, er nysgerrige og interesserer sig for noget. Vi ser og anerkender alle børn, for det de er.

Lokal praksis

Vi arbejder med handleplaner, hvor vi opsætter læringsmål for børnene og et evalueringsfokus på, om de pædagogiske processer understøtter børnene i at nå læringsmålene og understøttes i udviklingen af de fire karaktertræk: vedholdenhed, nysgerrighed, mod og medmenneskelighed.

Med udgangspunkt i læreplanstemaerne opstiller vi mål, og drøfter efterfølgende, hvordan det går med at nå målet og er særlig opmærksomme på, at vi flytter vores viden fra noget vi tror, til noget vi ved. Det er altid med afsæt i de lokale aktuelle læringsmiljøer og de lokale aktuelle børnegrupper med fokus på, hvad næste skridt er.

Skabelon for refleksioner (skabelonen er udarbejdet i spørgsmål, så man via refleksioner, når frem til sammenhæng, mål, tiltag, tegn og evaluering) i forbindelse med at lave handleplan/smtte:

Sammenhæng:

Begrundelser for valg af emne/tema/forløb/aktivitet og baggrund og begrundelser for en ønsket udvikling.

- Børnenes baggrund - hvor er de for eksempel i deres udvikling?
- Hvad er udgangspunktet, og hvad er rammerne?
- Hvor er vi på det område, vi vil arbejde med?
- Hvilke muligheder har vi for at handle?

Mål:

Målet skal også være realistisk i forhold til den givne tidsramme og børnegruppen. Her sætter vi fokus på relevante læringsmål med udgangspunkt i børnenes behov og interesser. Læringsmål skal være enkle og konkrete og målbare – undgå flere mål i et.

- Hvad vil vi gerne opnå?
- Hvor vil vi hen?
- Hvilke færdigheder skal børnene opnå?
- Hvilke kompetencer skal børnene tilegne sig gennem processen?

Tiltag:

Her er fokus på planlægning for, hvordan vores tiltag skal organiseres og forløbe. Hvilke rammer er der for aktiviteten, hvad er tidshorisonten, og hvem gør hvad? Hvor, hvornår og hvordan?

- Hvad skal skabe ændringer?
- Hvilket indhold skal vi igangsætte for at nærme os målet?
- Hvilke metoder og hvilke aktiviteter skal vi sætte i gang?
- Hvordan skal vi tilrettelægge arbejdet, så børnene får mulighed for at opnå den læring, som vi lige nu har fokus på?
- Hvad kræver det af os?
- Hvem har ansvaret for hvad og hvornår?

Tegn:

Tegn på læring gør målet konkret. Tegn bruges, når der skal vurderes, om de valgte metoder og aktiviteter skaber udvikling i den ønskede retning. Det er vigtigt, at tegnene er så enkle og konkrete, at de faktisk giver mulighed for at se, om de er til stede eller ej.

- Hvad skal vi holde øje med for at se, om vi nærmer os målet?
- Hvad skal vi se, høre og mærke på vej mod, og når, målet er nået?
- Hvordan kan vi se, at vi er på vej mod målet?
- Hvad har det enkelte barn lært?
- Hvilke tegn vil vi gerne se?

Evaluering:

Evalueringen foregår under og efter forløbet gennem beskrivelse og refleksion. Vi indhenter viden om vores pædagogiske praksis gennem vurdering og refleksion i forhold til dokumentation, læringsmål og pædagogisk praksis.

- Hvordan skal de enkelte mål evalueres?
- Hvilke værktøjer vil være velegnede til at evaluere de enkelte mål?

- Hvem skal evaluere?
- Hvornår skal der evalueres?
- Hvordan og til hvad skal evalueringen bruges?
- Hvordan skal evalueringen formidles og til hvem?
- Skal der ændres noget i processen?
- Skal tiltagene justeres?
- Er målene realistiske?
- Nåede vi målet?
- Vurder pædagogikken og børnenes læring - hvordan vil vi følge op?
- Hvad tager børnene med sig, og hvad er næste skridt?
- Hvad tager de pædagogiske medarbejdere med sig, og hvad er næste skridt?

Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Når vi tilrettelægger et pædagogisk læringsmiljø, har vi gennem hele dagen fokus på daglige rutiner, organisering og børnenes læring. Vi har et bredt pædagogisk blik for, at hverdagsituationerne bevidst benyttes som et centralt omdrejningspunkt for børnenes leg og læring gennem hele dagen.

Vi arbejder i fagprofessionelle læringsfællesskaber, hvor vi deler viden og refleksioner. Og vi evaluerer egen praksis som basis for vores faglige udvikling. Gennem professionelle læringsfællesskaber har vi mod til at forstyrre hinandens praksis, og vi har en grundlæggende vilje til at skabe forandring. Viden, refleksion og evaluering gør os i stand til at fokusere på sammenhængen mellem det aktuelle læringsmiljø og børnegruppens behov og udbytte. Den nye viden bruger vi til at justere læringsmiljøer og praksis.

Lokal praksis

I børnehusene gør medarbejderne sig løbende systematiske faglige refleksioner omkring:

- Hvilke tegn ser vi på, at den aktuelle børnegruppe trives og er i læring i de læringsmiljøer, vi har etableret, såvel inde som ude – gå på opdagelse i dem enkeltvis og vurder om, der er noget, der skal justeres?
- Hvilke tegn ser vi på, at hverdagsrutinerne – fx i garderoben, når vi spiser osv. understøtter børnenes mulighed for trivsel og læring – gå på opdagelse i dem enkeltvis, og vurder om der er noget, der skal justeres?

- Hvilke tegn ser vi på, at legen har en central rolle i børnenes hverdagsliv i børnehuset – og hvilken rolle spiller vi som pædagogiske medarbejdere i at understøtte leg hos os?
- Vi indsamler data, der kan dokumentere for os, at alle børn er inkluderet i børnefællesskaber og er i trivsel, – skal vi sætte ind med understøttende tiltag?
- Hvilke tegn ser vi på, at vores organisering af det pædagogiske arbejde understøtter børnenes trivsel og udvikling i børnehusets læringsmiljøer? Er der noget, der skal justeres?

Ligeledes forholder vi os løbende til, om alle pædagogiske medarbejdere har de nødvendige kompetencer til at iværksætte og anvende relevante pædagogiske metoder og redskaber. Således at alle børn får lige muligheder for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

I Odense Kommune er alle forældre i løbende dialog med medarbejdere og ledere i dagtilbud om, hvordan man i fællesskab kan fremme børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Definition

Begrebet forældresamarbejde er i Odense Kommunes dagtilbud erstattet af: Samarbejde mellem forældre og dagtilbud.

Det skaber nye perspektiver og fokuserer det fælles ansvar i samarbejdet mellem forældre og dagtilbud. Ledere og medarbejdere har fortsat det overordnede ansvar for at involvere forældrene ved at invitere til samarbejde.

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi støtter forældre i at være grundsten i deres barns liv.

Vi forventer, at alle forældre involverer sig aktivt i deres barns udvikling, og vi giver dem mulighed for at tage et afgørende medansvar. Vi sørger for, at forældrene kender deres indflydelse på dannelsen af gode børnefællesskaber, hvor alle børn samt børnegruppen som helhed er ligeværdige deltagere.

Forældre er de vigtigste personer i ethvert barns liv, og det er forældrene, der har det primære ansvar for deres barns opvækst.

Forældrene er f.eks. nøglepersoner i deres barns sprogudvikling. Vi går derfor i dialog med forældrene om, hvordan de kan understøtte barnets sproglige udvikling.

Lokal praksis

Når vi fagligt forholder os til samarbejde mellem forældre og os i vores børnehuse, gør vi os følgende retningssigende refleksioner:

- Hvordan kommer det til udtryk, at vi tager initiativer til samarbejde med forældre, om deres barns trivsel og udvikling? Hvilke praksisfortællinger/data har vi som grundlag for vurdering af, at det lykkedes vi med, eller er der behov for justeringer?
- Hvordan kommer det til udtryk i vores samarbejde mellem forældre og os, at vi er nysgerrige på deres intentioner? Hvilke praksisfortællinger/data har vi som grundlag for vurdering af, at det lykkedes vi med, eller er der behov for justeringer?
- Hvordan kommer det til udtryk, at vi opfordrer forældre til at støtte op om børnefællesskaber i børnehuset? F.eks. gennem legeaftaler? Hvilke praksisfortællinger/data har vi som grundlag for vurdering af, at det lykkedes vi med, eller er der behov for justeringer?
- Hvordan kommer det til udtryk i vores samarbejde mellem forældre og os, at vi vejleder dem i, hvordan de derhjemme kan understøtte deres barns læring og udvikling? Hvilke praksisfortællinger/data har vi som grundlag for vurdering af, at det lykkedes vi med, eller er der behov for justeringer?
- Hvordan kommer det til udtryk i vores børnehus, at forældrerådet inddrages og er med til, at sætte retningslinjer for samarbejde mellem forældre og os og pædagogikken i børnehuset? Hvilke praksisfortællinger/data har vi som grundlag for vurdering af, at det lykkedes vi med, eller er der behov for justeringer?

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

I Odense kommune handler vi altid på børn i udsatte positioner.

Vores fokus er på de inkluderende læringsmiljøer.

Vi involverer altid forældre og relevante tværfaglige samarbejdspartnere i det øjeblik, vi vurderer, at et barn er i en udsat position.

Vi er opsøgende i forhold til at få relevant viden om børn i udsatte positioner, men også på at videregive relevant viden til relevante samarbejdspartnere. Dette er også i fokus, når vi skal modtage eller overlevere børn i udsatte positioner til dagtilbud eller skole.

Vi har læringsmiljøpædagoger, som bidrager til at perspektivere og kvalificere de pædagogiske læringsmiljøer således, at de tager højde for børn i udsatte positioner og for børns forskellige forudsætninger.

Vi er professionelle og har fokus på kerneopgaven til gavn for alle børn.

Vores mission at skabe høj kvalitetsdagtilbud, som styrker udviklingen hos alle børn.

Definition

Børn i udsatte positioner kan f.eks. være børn med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med særlige behov, børn i risiko for at stå uden for fællesskabet, børn hvis forældre ligger i skilsmisse, børn med en alvorligt syg søskende, mor eller far, børn der er anbragt uden for hjemmet m.fl. Kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen er særlig betydningsfuld for børn i udsatte positioner. Nogle gange kan det være en

fordel at give et udsat barn plads og rum til at indgå i mindre gruppesammenhænge. Børn kan være i en udsat position i kortere eller længere perioder.

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Alle børn kan i perioder af deres liv, befinde sig i en udsat position. Det kan betyde, at børn i en kortere eller længere periode oplever livsomstændigheder som påvirker deres dannelse, udvikling, læring og trivsel. Vi tager aktivt ansvaret for at iværksætte en tidlig og rettidig indsats, så børnene udfordres tilpas og oplever mestring i det almene fællesskab. Det sker i et tæt og koordineret samarbejde med forældrene. Vi etablerer differentierede lege og læringsmiljøer, der sikrer at alle børn kan deltage og opleve at være betydningsfulde.

Lokal praksis

Retningsgivende refleksioner

Vi benytter os af forskellige metoder i vores børnehuse til at få overblikket over alle børns trivsel. Og i den forbindelse, også at få afdækket, om der er børn i udsatte positioner, og dermed om det kalder på tiltag i den pædagogiske praksis, der kan understøtte børnene?

- I hvilken grad vurderer vi, at den metode vi anvender til at skabe os et overblik over alle børns trivsel i børnehuset, giver os det overblik vi søger? Er der evt. behov for justeringer/afprøve andre metoder?
- I hvilken grad vurderer vi, at vi har tilgængelig og kendte adgange til at få iværksat fx rettidigt samarbejde med andre fagligheder omkring en indsats?
- Hvordan kommer det til udtryk hos os i det pædagogiske arbejde, at vi inddrager børnenes forskellige kompetencer som ressourcer i fællesskaber? Hvilke praksisfortællinger/data har vi som grundlag for vurdering af, at det lykkedes vi med? Eller er der behov for justeringer?
- På hvilken måde ser vi hos os, at vi bevidst inddrager legens betydning for børn i udsatte positioner? Hvilke praksisfortællinger/data har vi som grundlag for vurdering af, at det lykkedes vi med? Eller er der behov for justeringer?
- Hvilke erfaringer har vi med, at vi handler, når et barn bliver ekskluderet fra fællesskabet? Hvilke praksisfortællinger/data har vi som grundlag for vurdering af, at det lykkedes vi med? Eller er der behov for justeringer?
- Hvordan kommer det til udtryk hos os, at samarbejdet mellem forældre og os, om børns udsathed er på et højt niveau? Hvilke praksisfortællinger/data har vi som grundlag for vurdering af, at det lykkedes vi med? Eller er der behov for justeringer?
- Hvordan kommer det til udtryk hos os, at vi inddrager barnets perspektiver? I hvilken grad "sam-tænker" vi med børnene? Hvilke erfaringer har vi gjort os med det? Hvilke erfaringer har vi gjort os med at inddrage børneperspektiver på andre måder?

Eks. på spørgeteknikker målrettet samtænkning med børn.:

- Fortæl mig hvad du tænker?
- Hvordan kan vi finde ud af?
- Hvis jeg spørger Anna – ville hun så tænke det samme?
- Har det altid været på denne måde?
- Tror du alle tænker det samme om det?
- Når jeg tænker over det så.....
- Jeg ved ikke hvad tror du?

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

I Odense kommune oplever børnene sammenhæng og kontinuitet i deres hverdag.

Definition

Arbejdet med at tilrettelægge et pædagogisk læringsmiljø for de ældste børn i børnehaven, der skaber sammenhæng til SFO/børnehaveklassen, skal tage udgangspunkt i den styrkede pædagogiske læreplan. De seks læreplanstemaer har tæt sammenhæng med de indholdselementer, der arbejdes med i børnehaveklassen. At skabe sammenhæng til SFO/børnehaveklassen kan f.eks. handle om børnenes trivsel, arbejdet med børnefællesskaber og at understøtte børns lyst til at lære og deres mod på nye oplevelser, fordi det er elementer, der er centrale på tværs af dagtilbud og skole.

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi etablerer læringsmiljøer, der giver barnet de bedste forudsætninger for at starte i skole. Ligeledes etablerer skolen læringsmiljøer, der er klar til at tage imod børnene fra dagtilbuddet. Dagtilbud og skoler i Odense Kommune arbejder med afsæt i tre politisk prioriterede faglige spor; Dannelse, Sprog og Tidlig indsats. Det fælles fokus skaber en god mulighed for at forme en rød tråd i det pædagogiske arbejde.

Børn- og Ungeudvalget har udstukket et sæt fælles retningslinjer for dagtilbud og skoler, for at sikre kvalitet i samarbejdet om sammenhæng i det pædagogiske læringsmiljø, fra dagtilbuddet til forårs SFO og børnehaveklasse. Ved at skabe sammenhæng i det pædagogiske læringsmiljø understøtter vi, at børn oplever større kontinuitet i overgangen fra dagtilbud til forårs SFO og skole.

I Odense kommune arbejder hele SFO-området fra forårs SFO til SFO2 ud fra den styrkede pædagogiske læreplan for dagtilbud. De styrkede pædagogiske læreplaner for dagtilbud minder indholdsmæssigt om kompetenceområderne for børnehaveklassen, derved opnår vi en sammenhæng mellem dagtilbud, forårs SFO og børnehaveklassen.

Vi samarbejder med hinanden og med forældrene for at sikre barnet oplevelsen af en vellykket sammenhæng mellem dagtilbud og skole. Dermed etableres også det bedste afsæt for at videreudvikle barnets sproglige udvikling.

Lokal praksis

Retningsgivende refleksioner

Vi har fokus på at skabe et gensidigt kendskab til hinandens praksis i læringsmiljøerne i børnehusene og de lokale skoler, for at understøtte børnenes oplevelse af sammenhæng i læringsmiljøerne. Vi arbejder med koordinering og samarbejde om børnenes overgang, for at sikre, at relevant støtte etableres i de modtagende forårs-Sfo'er i Næsby og indskolingen i skolerne i Korup. Så barnet ikke oplever brud, identitets- og læringstab i forbindelse med overgangen.

Med udgangspunkt i børnenes perspektiver giver vi barnet forudsætninger for at træde kompetent ind i skolens sociale og faglige liv og rammer, og giver det en følelse af at 'høre til'. De samarbejdende parter etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der forbinder det, børnene allerede kan og ved, med det nye, de skal lære.

Vi arbejder helhedsorienteret og med koordinerede indsatser for de enkelte børn med særlig fokus på, at sikre sammenhængende forløb og indsatser for børn med særlige behov, og børn i socialt udsatte positioner. Vi er opmærksomme på, at disse børn og deres familier har et særligt behov for støtte, og typisk et behov for flere forskellige former for støtte.

Vi inddrager forældrene så tidligt så muligt, inden skiftet fra et miljø til et andet. Forældrene er aktive og vigtige medspillere ift. deres barns læring og udvikling både socialt og fagligt. Vi guider forældrene, så de kan støtte deres barn i overgangen

Vi har en systematisk praksis med fælles årshjul, iværksætter gensidige observationer og besøg, børnerelaterede overgangsaktiviteter og -arrangementer. Vi har fælles drøftelser med udgangspunkt i pædagogiske læreplaner, sprogurderinger, kommunale strategier m.m.

Retningsgivende refleksioner:

- Hvordan ved vi, at vores samarbejde med skolen, om overgangen giver børnene en oplevelse af, at der er en sammenhæng i læringsmiljøerne? Hvilke praksisfortællinger/data har vi som grundlag for vurdering af, at det lykkedes vi med? Eller er der behov for justeringer?
- Hvorfor gør vi det, vi gør, i forbindelse med pædagogisk praksis for ældste børnene i vores børnehuse? Hvordan ved vi, at indsatsen virker og understøtter børns overgang til skolen, og hvor ved vi det fra?
- Hvordan inddrager vi forældre hos os i overgangsarbejdet, således det giver forældre ansvar og hjælper dem med at støtte deres barn i, at skulle starte i skole? Hvilke praksisfortællinger/data har vi som grundlag for vurdering af, at det lykkedes vi med? Eller er der behov for justeringer?
- På hvilken måde har legen en bevidst og betydningsfuld plads i vores overgangsarbejde med den lokale skole om sammenhæng i overgangen?
- Har vi i vores børnehuse klarhed over procedurer og retningslinjer for indsatser og samarbejder med skolen og andre, i forbindelse med børn i udsatte positioner og evt. skoleudsættelse eller andet skoletilbud?

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi har fokus på fællesskabets betydning på alle niveauer. Det betyder blandt andet, at vi bestræber os på at etablere og indgå i samarbejdsrelationer med civilsamfundet omkring os.

Vi har en åben og eksperimenterende tilgang til samarbejdet med personer fra lokalsamfundet, og vi er nysgerrige efter at vide, hvilke værdier og kompetencer vores samarbejdspartnere byder ind med.

Vores samarbejdspartnere er med til at skabe gode læringsmiljøer for børnene. De byder hver især ind med forskellige kompetencer og muligheder. Vores primære partnere er forældre, men også lokale foreninger, erhvervslivet, plejehjem samt elever og lærere fra de lokale distriktsskoler.

Lokal praksis

Retningsgivende refleksioner:

- På hvilken måde har vi gjort os erfaringer i børnehuset med inddragelse af lokalsamfundet til gavn for børnenes læringsmiljøer? Hvad var det, der virkede, og hvad vil vi gerne gøre mere af?
-

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Fælles pædagogisk grundlag i Odense Kommune

Vi møder børn med nærvær og positive forventninger, og vi tager udgangspunkt i et anerkendende ressource-børnesyn. Dermed understøtter vi børnenes læringsmiljøer og skaber en høj kvalitet i samspillet mellem børn og voksne.

Vi tager ansvar for, at ingen børn bliver mobbet eller udsættes for anden nedværdigende behandling. Det gør vi bl.a. ved at gøre brug af positive anvisninger.

Vi udvikler de fysiske rammer og æstetiske miljøer, så der skabes rum til fordybelse og kreativitet. Og vi inddrager børnenes egne stemmer, oplevelser og vurderinger af deres børnemiljø i vores pædagogiske praksis.

Lokal praksis

Retningsgivende refleksioner

- Hvordan ved vi, om børnene oplever, de rum vi har indrettet i børnehuset, som æstetisk flotte og indbydende for børn? Har vi indrettet med materialer i børnehøjde? Hvilke tegn ser vi - eller er der brug for, at vi undersøger det? Hvordan kan vi gøre det?
- På hvilken måde inddrager vi børnenes perspektiver på, hvordan deres børnehus eller legeplads er indrettet? Hvilke erfaringer har vi med det?
- På hvilken måde kommer det til udtryk i vores børnehus, at børnefællesskaberne har optimale vilkår for at fordybe sig i legen – såvel inde som ude? Hvordan understøtter de pædagogiske medarbejdere børnenes leg?
- I hvilken grad vurderer vi, at vores faglige refleksioner i medarbejdergruppen indeholder feedback eller sparring på, hvordan vi opleves at være understøttende og anerkendende i vores kommunikation med børn i hverdagen? - med det formål at få den bedste faglighed frem hos alle?
- På hvilken måde arbejder vi i børnehuset med, at vi altid er undersøgende på børns intentioner bag handlinger? Hvordan gør vi konkret, og hvordan hjælper vi hinanden med det?

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.” Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Retningsgivende refleksioner vi gør os i børnehusene:

Det pædagogiske personale i Institution Korup-Næsby møder børnene med nærvær, omsorg, positive forventninger og en solid faglighed. Målet er at styrke barnets livsduelighed, selvtillid og selvværd. Barnets dannelse udgør et vigtigt delaspækt i barnets alsidige personlige udvikling, og vi vægter arbejdet med barnets karaktertræk højt; mod, vedholdenhed, nysgerrighed og medmenneskelighed.

Det er vanskeligt at forestille sig en pædagogisk aktivitet, der ikke i en eller anden form har som formål at styrke barnets alsidige personlige udvikling. Læreplanstemaet ”Alsidig personlig udvikling” hænger derfor tæt sammen med de øvrige læreplanstemaer, og vil naturligt indgå som et element eller en klangbund i arbejdet med de øvrige læreplanstemaer.

- Hvilken praksis har vi for en systematisk dataindsamling, der giver os overblik over alle børns nærmeste udviklingszone på de fire karaktertræk? Her et ét eksempel på en skabelon, der er i prøvehandling i vores institution – hvilke metoder kan vi ellers bringe i spil?

Dannelsesstrategi

Udarbejdet af:

Dato:

De fire karaktertræk fra Odense kommunes dannelsesstrategi: Dan dig et billede af hvor barnet/gruppen har kompetencer/udfordringer i forhold til:			
Mod:	Medmenneskelighed:	Vedholdenhed:	Nysgerrighed:
<i>Relaterede begreber: Selvregulering • selvstændighed • ansvarlighed • integritet • refleksion</i>	<i>Relaterede begreber: Empati • anerkendelse • tolerance • samhørighed • omsorg • respekt • ligeværd • medborgerskab • demokrati</i>	<i>Relaterede begreber: Robusthed • selvdisciplin • koncentration • udholdenhed • ihærdighed • anstrengelse • viljestyrke • tålmodighed • tillid til egne handlemuligheder</i>	<i>Relaterede begreber: Åbenhed • læringslyst • videbegær • problemløsningsevne • kreativitet • motivation • forundring</i>

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.” Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Retningsgivende refleksioner

- Hvordan er den måde, vi har organiseret børnehushets rutiner, aktiviteter og børnekulturen understøttende for alle børnenes deltagelses muligheder? Er det noget, vi ved noget om, og hvor ved vi det fra?
- Hvordan kommer det til udtryk, at vi er bevidste om at skabe pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter børns deltagelsesmuligheder i relationer igennem leg herunder både børneinitierede og vokseninitierede lege? Hvilke praksisfortællinger/data har vi som grundlag for vurdering af, at det lykkedes vi med? Eller er der behov for justeringer?
- Hvordan kommer det til udtryk, at vi arbejder pædagogisk med udvikling af børns empati? Hvordan lærer vi børnene at tage hensyn til hinanden/ aflæse hinanden?
- Hvordan gør vi helt konkret hos os, når vi siger, at pædagogen guider og hjælper børn i leg, rutiner og de konflikter, der kan opstå? Hvordan ser det ud, når vi har fokus på relationer børn og børn imellem og de pædagogiske medarbejdere og børn imellem?

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.” Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Retningsgivende refleksioner

Vi er i institutionens børnehuse optaget af at skabe et sprogmiljø, der kan hjælpe børnene med at udvikle stærke sprogkompetencer. Det er sproget, som binder os sammen i et mangfoldigt fællesskab, og giver os muligheder og åbner døre til drømme og fremtiden.

- Hvordan kan vi se i vores børnehus, at vi har fokus på, at børnene får mange og forskellige erfaringer med sprog? Det kan være i selvorganiserede, selvinitierede og spontane lege samt vokseninitierede lege og andre meningsfulde aktiviteter med hinanden og os voksne. Der hvor legen har en værdi i sig selv, som en gennemgående del i vores børnehus?
- Hvordan kan man se hos os, at vi guider og vejleder de børn, der ikke af sig selv indgår i samtaler, lege og aktiviteter? Hvordan kan man se, at vi sikrer, at de også kommer til at indgå i fællesskaber, der understøtter deres kommunikative og sproglige udvikling?
- På hvilken måde guider og understøtter vi børnene til at indgå i sociale børnefællesskaber, hvis de ikke selv er opsøgende på dette?
- Hvordan har vi systematik hos os for at have overblikket over, at alle børnene er aktivt deltagende? Og at børnene nysgerrigt benytter og udnytter læringsmiljøerne til at udvikle deres sproglige kompetencer, samt at de oplever glæde og værdi i både det talte sprog og i skriftsproget
- Hvordan ser vi hos os, at det pædagogiske læringsmiljø er trygt og stimulerende? At læringsmiljøerne tilbyder børnene en bred vifte af sproglige læringsmuligheder og aktiviteter, der understøtter tilegnelsen af sprogforståelse, ordforråd, udtale og sætningsdannelse i sammenhænge, der er meningsfulde for dem i tæt sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer?
- Hvordan kan man se hos os, at vi indtænker sproglige læringsmuligheder i alle rutiner og i planlagte og spontane aktiviteter, hvor børn introduceres til nye begreber og udtryksformer såsom fx skrift-, symbol- og billedsprog?
- På hvilken måde er samarbejdet mellem os og alle forældre om, at gå på opdagelse i, at vi både kan SE og HØRE, at børnene udvikler sig sprogligt og kan sætte ord på egne og andres følelser og grænser i sociale fællesskaber?

Vi anvender sprogvurderinger, der giver os et overblik over, på hvilke områder der kan være behov for at understøtte et barn i dets sprogudvikling

Eks. på skema til struktur for faglige overvejelser over behov for understøttende sprogpædagogik i forhold barnets/børnegruppens nærmeste udviklingszone.

Sprogstrategier

Sprogstrategier		
Dan dig et overblik over hvilke sprogstrategier der kan være særlig understøttende, for barnet/ gruppen.		
Sproglig rollemodel (modul 2)	Barnets tænkning (modul 3)	Barnets zone for nærmeste udvikling (modul 4)
<ul style="list-style-type: none"> • Stil åbne spørgsmål • Fortolk, gentag og udvid • Sæt ord på handlinger • Brug avanceret sprog <p><i>Det er godt fordi:</i> Børns ordforråd kan udvides betydeligt. Åbne spørgsmål giver større mulighed for at bruge og udtrykke komplekse idéer. Man anerkender børnene så lysten til at kommunikere forøges.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opfordr til refleksion og logisk tænkning • Opfordr til refleksion over svar og handling • Opmuntr til brainstorm og kreativ tænkning <p><i>Det er godt fordi:</i> Udvikling af børns logiske tænkning fører til dybere forståelse af årsag/sammenhæng og dermed øger evnen til at løse problemer.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stilladser • Stil opfølgende spørgsmål • Fyld forklarende information på • Forbind ny læring til barnets eget liv • Opmuntr til barnets ihærdighed <p><i>Det er godt fordi:</i> Nye abstrakte og komplekse begreber bliver mere meningsfulde for børnene, når de relateres til noget velkendt. Længere samtaler understøtter børnenes sprogfærdighed.</p>
Skriv de valgte sprogstrategier: <ul style="list-style-type: none"> • • • • 		

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”. Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Retningsgivende refleksioner

- Hvordan kommer det til udtryk hos os, at vi er optaget af at skabe pædagogiske læringsmiljøer, der tager udgangspunkt i leg? Herunder både børneinitierede og vokseninitierede lege, der giver børnene mulighed for at udforske og eksperimentere deres krops formåen i både ro og aktivitet såvel inde som ude?
- Hvordan er vi opmærksomme på, om vi har faciliteter, der appellerer til børnenes nysgerrighed, således de oplever krops- og bevægelsesglæde i børnehusets pædagogiske læringsmiljøer?
- Hvordan ved vi, at det pædagogiske personale sætter rammer for at børnefællesskaber kan opleve, at det er et trygt, legende stimulerende pædagogisk læringsmiljø, der er udgangspunktet for arbejdet med børns krop? Hvilke data har vi indsamlet, der kan give os mulighed for at vurdere, om det er noget vi lykkedes med?
- Hvordan sikrer vi os, at børnene har mulighed for kropslig udfoldelse med høj aktivitet?
- Hvordan er vores samarbejde med forældre om at understøtte, at børn får brugt deres krop og oplever mestring i lege og aktiviteter og oplever krops- og bevægelsesglæde?

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.” Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Retningsgivende refleksioner

- På hvilken måde inddrager vi naturen som et legerum i de læringsmiljøer, vi tilbyder?
- Hvordan skaber vi mulighed for at opleve, sanse og udforske naturfænomener? Hvad er vi gode til, og hvorfor er vi det? Hvad ser vi, når vi tænker, at det er noget, vi lykkedes med?
- På hvilken måde inddrager vi naturen som et oplevelsesrum i de læringsmiljøer, vi tilbyder?
- På hvilken måde inddrager vi naturen som et naturvidenskabeligt eksperimentarium i børnehøjde i de læringsmiljøer, vi tilbyder?
- Hvordan tilrettelægger vi pædagogik, der understøtter at naturen indbyder til leg og samvær, og støtter barnets fornemmelse af sig selv, som en del af noget større?

Vi udfolder temaet inde og ude og uden for matriklen. Vi tager på ture til skov, å, eng og mark. Vi samarbejder med forskellige naturformidlere som Fjord og Bælt, Elsesminde eller besøgsbondegårde. Ligesom vi også retter vores opmærksomhed mod mulighederne i Odense kommunes strategi for dannelse og uddannelse i børnehøjde: ”Verdens Bedste i Robotby”.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.” Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Retningsgivende refleksioner

- Hvordan er børnene hos os en del af de kulturelt bestemte traditioner? Hvordan inddrager vi fx børnene i de forskellige højtider?
- Hvilke kulturelle værdier møder børnene i hverdagslivet i børnehuset, med udgangspunkt i måden, som vi valgt at organisere os på? Hvilke tegn ser vi på, at børnene tilegner sig dem?
- Hvordan har børn hos os, mulighed for at udtrykke sig på forskellige måder, og *eksperimentere og lege* med forskellige materialer og redskaber?
- Hvordan arbejder vi i et barneperspektiv med forskellighed og anderledeshed hos os?
- Hvordan arbejder vi med børns digitale dannelse og kulturtekniske redskaber i vores praksis, så børnene bliver bekendt og trykke i brugen af digitale redskaber?
- Hvordan udvider vi, med de kulturelle udtryk børn kan få uden for børnehusets matrikel?
- Hvordan kan det ses i børnehøjde, at der arbejdes med kultur og kulturelle udtryksformer hos os?

Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

- I Odense Kommune tilstræber vi at arbejde i professionelle læringsfællesskaber
- Vi ser det som en fælles forpligtelse at skabe de optimale læringsmuligheder for alle børn
- Vores evalueringskultur understøtter et dobbelt læringsfokus rettet mod børns og medarbejderes læring.
- Vi foretager systematiske og konstruktive refleksioner over praksis.
- Vi inddrager og reflekterer data i udviklingen af vores fælles praksis.
- Vi dokumenterer og reflekterer sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes udbytte ift. trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Vi tager udgangspunkt i børnenes udbytte af læringsmiljøet, når vi tilrettelægger, justerer og kvalificerer vores praksis.
- Lederne udøver faglig ledelse og fokuserer deres arbejde på den pædagogiske kerneopgave ved at facilitere og understøtte professionelle læringsfællesskaber.
- Lederne bærer ansvaret for at etablere, udvikle og forankre den systematiske evalueringskultur.

Definition

Evalueringskulturen er et udtryk for, at vi arbejder i professionelle læringsfællesskaber. Lederne er ansvarlige for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet. Hermed forstås, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt og kritisk til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel. Læring, udvikling og dannelse. Systematisk refleksion over og evaluering af praksis sker med afsæt i pædagogisk dokumentation, såsom (small data) observationer af hverdagspraksis, observationer af læringsmiljøet, børneinterviews, praksisfortællinger mfl. og (big data) sprog- og læringsmiljøvurderinger m.fl.

Lokal praksis

I skrivende stund, er vi der i arbejdet med styrkelse af evalueringskulturen i institutionens børnehuse, at vi gennem ledelsesteamets uddannelsesforløb "Faglig ledelse" har fået afdækket, at det er et fælles udviklingspunkt for alle institutionens huse. Alle børnehuse arbejder i dag med opsamling og evaluering af det pædagogiske arbejde i et eller andet omfang og på forskellig vis.

Det fælles udviklingspunkt handler om, mere systematik i dette arbejde – og det er målet, at det får vi sat i retning og handling i løbet af efteråret 2020 i forbindelse med ledelsesteamets deltagelse i "Faglig ledelse" uddannelsen – herefter følger yderligere.

Alle børnehuse har etableret strukturer for faglige drøftelser, hvor medarbejderne og lederne drøfter pædagogik og følger op på børn og børnefællesskabers trivsel osv., og der er strukturer for handlinger, når vi oplever børn i udsatte positioner, således vi handler rettidigt med indsatser

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Ambitioner og fælles forpligtelse i Odense Kommune

Børneinstitutioner, dagplejeområder og Enghaveskolens Børnehave foretager hvert andet år en skriftlig evaluering af det lokale arbejde med Den styrkede pædagogiske læreplan.

Formålet er at evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen bygger på følgende data:

Pædagogisk dokumentation fra dagtilbuddene

- Beskrivelse af børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse
- Beskrivelse af læringsmiljøet

Læringsmiljøvurderinger

- Spørgeskemaer til forældre, medarbejdere og børn
- Praksisfortællinger

Tilsynsdialogmøder med forældrebestyrelser

- Drøftelse af dagtilbuddets læringsmiljøer og børnenes trivsel
- Drøftelse af forældresamarbejdet

Evalueringen er bygget op omkring de samme emner som den styrkede pædagogiske læreplan. Under hvert emne vurderer ledelsen af dagtilbuddet, hvor godt de er lykkedes med at opnå deres målsætninger. Derefter vurderes behovet for lokal udvikling.

Evalueringen offentliggøres på Odense Kommunes hjemmeside sammen med Den styrkede pædagogiske læreplan.

Lokal praksis

Børnehusene arbejder i dag med målsætning, laver handleplaner og har faglige drøftelser, om målene opleves at være nået. Vi skal have styrket evalueringskulturen således, at vi systematisk får indsamlet dokumentation/data der kan medvirke til, at vi kan evaluere på sammenhængen mellem vores læringsmiljøer og børnenes trivsel, læring og dannelse – og dette for, at vi handler på NOGET VI VED, og som vi VED VIRKER – som udgangspunkt for valg af metoder og udvikling af vores læringsmiljøer – og i den forbindelse også at få identificeret medarbejdernes udvikling og læringsbehov.

Vi har udformet vores pædagogiske læreplan således, at den understøtter udvikling af evalueringskultur

Vi udvikler på en skabelon, der er i prøvehandlinger i børnehusene, og som er et forsøg på et sammenhængende dokument, der sætter struktur for faglige overvejelser hele vejen rundt om dannelsesstrategiens fire karaktertræk, sprogstrategier og et blik ind i læreplanens temaer, når et pædagogisk tiltag forberedes.

Dannelsesstrategi

Udarbejdet af:
Dato:

De fire karaktertræk fra Odense kommunes dannelsesstrategi: Dan dig et billede af hvor barnet/gruppen har kompetencer/udfordringer i forhold til:			
Mod:	Medmenneskelighed:	Vedholdenhed:	Nysgerrighed:
<i>Relaterede begreber: Selvregulering • selvstændighed • ansvarlighed • integritet • refleksion</i>	<i>Relaterede begreber: Empati • anerkendelse • tolerance • samhørighed • omsorg • respekt • ligestænd • medborgerskab • demokrati</i>	<i>Relaterede begreber: Robusthed • selvdisciplin • koncentration • udholdenhed • ihærdighed • anstrengelse • viljestyrke • tålmodighed • tillid til egne handlemuligheder</i>	<i>Relaterede begreber: Åbenhed • læringslyst • videbegær • problemløsningsevne • kreativitet • motivation • forundring</i>

Kilde: Odense Kommune/ Politisk strategi for arbejdet med dannelse i Børn- og Ungeforvaltningen 2017-2021

SMTTE/handleplan

Sammenhæng:	Lærep lanstemaer:	Mål: Hvilken læring skal barnet/gruppen opnå?	Tiltag: Hvad vil du sætte i gang?	Tegn: Hvilke tegn læring kan du se?	Evaluer ing: Hvad gik godt i forhold til det konkrete mål?
					Hvad gik mindre godt?
	Alsidig personlig udvikling: Engagement, Livsduelighed, gå på mod og deltagelseskompetence				Hvad lærte barnet/gruppen?
	Social udvikling: Deltagelse, medindflydelse, empati, legens betydning for social læring				Hvad lærte de voksne?
	Kommunikation og sprog: Interaktioner, sproglig rollemøder og fællesskaber				Hvad er næste skridt?
	Krop, sans og bevægelse: Krop sanser og bevægelser				
	Natur udeliv og Science: Natur udeliv og science				
	Kultur, æstetik og fællesskaber: Kulturelt indtryk og udtryk, kultur og fællesskaber.				

Kilde: Den styrkede pædagogiske læreplan / Børne- og undervisningsministeriet.

Sprogstrategier

Sprogstrategier Dan dig et overblik over hvilke sprogstrategier der kan være særlig understøttende, for barnet/ gruppen.		
Sproglig rollemøde (modul 2)	Barnets tænkning (modul 3)	Barnets zone for nærmeste udvikling (modul 4)
<ul style="list-style-type: none"> • Stil åbne spørgsmål • Fortolk, gentag og udvid • Sæt ord på handlinger • Brug avanceret sprog <p><i>Det er godt fordi: Barns ordforråd kan udvides betydeligt. Åbne spørgsmål giver større mulighed for at bruge og udtrykke komplekse idéer. Man anerkender barnene så lysten til at kommunikere forøges.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Opfordr til refleksion og logisk tænkning • Opfordr til refleksion over svar og handling • Opmuntn til brainstorm og kreativ tænkning <p><i>Det er godt fordi: Udvikling af barns logiske tænkning fører til dybere forståelse af årsag/sammenhæng og dermed øger evnen til at løse problemer.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stilladser • Stil opfølgende spørgsmål • Fyld forklarende information på • Forbind ny læring til barnets eget liv • Opmuntn til barnets ihærdighed <p><i>Det er godt fordi: Nye abstrakter og komplekse begreber bliver mere meningsfulde for barnene, når de relateres til noget velkendt. Længere samtaler understøtter barnenes sprogfærdighed.</i></p>
Skriv de valgte sprogstrategier: <ul style="list-style-type: none"> • • • 		

Kilde: Sprogkiler / Justin Markussen-Brown